

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ**

***ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ ХХІ СТОЛІТТЯ
ОЧИМА МОЛОДІ***

**МАТЕРІАЛИ
V Міжвузівської студентської
наукової конференції**

20 травня 2021 року

Харків 2021

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету:

Прокопенко І. Ф. – радник ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

Члени оргкомітету:

Радченко Л. П. – професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Сідельнікова І. В. – професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Соляр В. В. – завідувач кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Мельникова О. В. – доцент кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат педагогічних наук, доцент

Зайцева П. О. – член Ради молодих учених ХНПУ імені Г.С.Сковороди, здобувач вищої освіти бакалаврського рівня 4 року навчання

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди
(протокол №5 від 11 травня 2021 р.)*

Тенденції та перспективи розвитку економіки XXI століття очима молоді: матеріали V Міжвузівської студентської наукової конференції (20 травня 2021 р., м. Харків). – Харків: ХНПУ, 2021. – 173 с.

У збірці представлено матеріали V Міжвузівської студентської наукової конференції, присвяченої Дню науки. Дослідження учасників конференції розкривають актуальні проблеми економічної теорії та практики. Розглядаються питання формування сучасної національної економіки в умовах глобалізації, процеси інноваційного розвитку на мікро- та макрорівнях, аспекти оптимізації фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємництва, проблеми інституційно-правового забезпечення й управління розвитком підприємств, економічної освіти.

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст публікацій несуть автори та їх наукові керівники.

Шаєв С. В. АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	129
Мельников Б. О. РОЛЬ І МІСЦЕ ІНТЕРНЕТ-ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ЖИТТЯ	132
Ахтирський Д. Ю. СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦІ НАЙМАНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	137
Святенко Т. С. КОРПОРАТИВНЕ МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	144
Басюк М. М. РОЗВИТОК МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В КРИЗОВИХ УМОВАХ.....	148
Мясоєдов Я. Р. ПРОСУВАННЯ ОСВІТНІХ ОНЛАЙН-КУРСІВ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	152
Таран О. Г. КОЛЬОРОКОМУНІКАЦІЯ У РЕКЛАМІ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	156
Дудкіна О. В. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ЯК РИТОРИКА В ПЕРІОД НАРОДЖЕННЯ НОВИХ ІДЕЙ	160
Зайцева П. О. ЕКОНОМІСТ У НОВУ ЕПОХУ АБО ЯК ЗОРІЄНТУВАТИСЯ У ПРОФЕСІЇ?	166

Зайцева Поліна Олександрівна
ХНПУ імені Г.С. Сковороди, спеціальність «Економіка»,
4 рік навчання, 44-а група
Науковий керівник – к.е.н., доц., завідувач кафедри
економічної теорії, фінансів і обліку Соляр В.В.

ЕКОНОМІСТ У НОВУ ЕПОХУ АБО ЯК ЗОРІЄНТУВАТИСЯ У ПРОФЕСІЇ?

“The study of economics does not seem to require any specialized gift so far unusually high order. Is it not, intellectually regarded, a very easy subject compared with the higher branches of philosophy or pure science? An easy subject at which few excel! The paradox finds its explanation, perhaps, in that the master-economist must possess a rare combination of gifts. He must be mathematician, historian, statesman, philosopher—in some degree. He must understand symbols and speak in words. He must contemplate the particular in term soft he general and touch abstract and concrete in the same flight of thought. He must study the presenting the light of the past for the purposes of the future. No part of man’s nature or his institutions must lie entirely outside his regard. He must be purposeful and disinterested in a simultaneous mood; as aloof and incorruptible as an artist, yet sometimes as near to earth as a politician.” (Keynes 1924: 321-322)

В умовах динамічної цифрової трансформації економіки багато професій стають більш технологічними, у той же час змінюється їх роль і популярність. Щодо професії економіста, то, на нашу думку, завжди буде потрібен фахівець, який правильно розставити пріоритети і визначить цілі для максимізації результату. Розуміння суті майбутньої професії студентами-економістами та молоддю в цілому, яка обирає власний майбутній професійний шлях, дозволить їм краще адаптуватися в мінливому світі, бути задоволеним своїм вибором, ставши фахівцем з економічної ефективності цифрової епохи. В даний час поняття «цифрова економіка» асоціюється з наскрізним проникненням ІКТ в усі сфери життя, знання, інформація відіграють ключову роль, а розробка інноваційних проектів стає джерелом соціально-економічного зростання. Трансформується вся діяльність людини, цифровізуються усі галузі: освіта, охорона здоров'я, біотехнології, сільське господарство, енергетика, інформаційні технології, право, фінанси. Тож як буде затребуваний економіст і

як сформувати творчу особистість економіста, за ресурс якого будуть боротися конкуренти-роботодавці?

На основі матеріалів, зібраних у результаті порівняльного дослідження якості профорієнтації шкіл Харківської області, звітних документів просвітницько-виховних заходів здобувачів першого року навчання спеціальності «Економіка» юридичного факультету університету, анкетування на форумах молодих економістів-випускників, проведено наукове узагальнення тенденцій потреби у професії економіста на ринку праці, щоб оцінити привабливість фаху і рівень задоволеності. Дослідження проводилося з використанням системного підходу та економіко-статистичних методів.

Порівняльне профорієнтаційне дослідження дозволило уточнити ступінь важливості основних характеристик професії економіста, які потрібно враховувати при профорієнтаційній роботі в школах, при підготовці студентів з тим, щоб випускник університету відповідав вимогам сучасного і майбутнього ринку, впевнено дивився у завтрашній день і відчував, що його плідна економічна діяльність невіддільна від творчої самореалізації. Дослідження дозволило, хоча і з суттєвими поправками, оцінити привабливість професії економіста у найближчому майбутньому.

У цифрову епоху професія економіста буде найбільш затребуваною. Але це буде інший, новий рівень. Створювати добре «ім'я» експерта-економіста треба вже зараз. Творчі здібності та вміння ефективно використовувати знання з активним використанням високих технологій уже зараз користуються попитом у роботодавців. Економічні блага, вироблені на основі нового укладу, створюють передумову для появи нових джерел економічного зростання і покращення якості життя. Корисність благ може зростати зі збільшенням кількості їх споживачів, тому виникає так званий мережевий економічний ефект. Спостерігається виражений зсув трудових навичок, необхідних молодим людям, щоб залишитися у професії. Зараз складно уявити, які трудові навички треба вдосконалювати. Немає бажання витратити час, гроші на знання, які стануть марні в майбутньому. Немає необхідності приділяти надмірну увагу до

обсягу знань, які не знадобляться в майбутній професійній діяльності. Завдання – сформувати базові і спеціальні професійні компетенції.

Вища економічна освіта має свою специфіку, а підготовка економістів є однією із найважливіших передумов забезпечення розвитку економіки. Оволодіння економічною спеціальністю в ХНПУ імені Г.С. Сковороди передбачає пізнання закономірностей економічних відносин та набуття навичок активного учасника й управлінця в таких відносинах. Це забезпечується шляхом викладання таких наукових дисциплін, як мікро- і макроекономіка, міжнародна економіка, менеджмент, фінанси й оподаткування, статистика, інформаційні технології, економіко-математичне моделювання, бухгалтерський облік, поведінкова економіка, економіка освіти, інтелектуальний бізнес та інших.

Університет здійснює підготовку економістів під конкретний ринок з набором здібностей і характеристик, що відповідає сучасним потребам. Але щоб залишитися у професії, вже недостатньо диплому про вищу освіту, молоді економісти повинні постійно змінюватися, розвиватися, здобувати нові спеціальні знання та навички. Кар'єрне зростання передбачає новий досвід, знання, необхідні для конкретної посади, наприклад фінансового аналітика - знання, що включають методи фінансово-економічного аналізу і статистики, а також фінансовий менеджмент.

Як особистість економіст характеризується прогресивним мисленням, він повинен бути організованим і мати схильність до скрупульозної роботи, що вимагає концентрації уваги і посидючості. Необхідно розвивати здібності у студентів до самостійної роботи, в якій важлива світоглядна складова, що забезпечує загальний розвиток особистості і, як наслідок, його ринкову вартість. Таким чином, випускник набуває здатності мислити творчо, оцінювати інноваційні проекти, робити економічні прогнози, здійснювати фінансове планування, застосовувати світовий досвід у вітчизняних господарствах [1].

Таким чином, аналіз сутності професійної економічної діяльності в сучасному і майбутньому суспільстві допомагає сформулювати основні риси економіста, який відноситься до своєї професії не тільки як до джерела добробуту, а й як до покликання. Задоволеність економічної професією це оціночне ставлення до того, на що сподівався абітурієнт при виборі даної спеціальності.

Молоді економісти також перебувають у процесі оволодіння професією, і вони не мають цілісного уявлення про неї і про її майбутнє. Воно формується на базі отриманих дотеперішнього моменту знань, на основі думок і оцінок викладачів, старших фахівців. Як показало статистичне дослідження повне задоволення від обраної професії має близько 15% студентів та молодих фахівців, більше половини знаходяться у занепокоєнні від свого професійного майбутнього, інші – або взагалі не можуть визначитися, або ж зовсім не проявляють до неї інтересу.

Занепокоєння викликає той факт, що студентів-економістів більше не задоволених, ніж задоволених професією. Ці студенти у перспективі будуть прагнути змінити професію, особливо якщо вона буде більш оплачуваною. Велика відносна частка молодих економістів-випускників (близько однієї чверті), яка теж не задоволена своєю професією (це майже удвічі більше, ніж студентів). І тут вимальовуються проблеми, пов'язані з рівнем придатності, способом професійної спрямованості, а також можливостями, які пропонує заклад вищої освіти. Розчарування може настати при зіткненні з практикою і, ймовірно, буде продиктовано умовами і організацією праці, оплатою і оточенням. Деякі елементи процесу оволодіння економічною професією, як і змістовна сторона, потребують корекції з обох сторін - студентів і викладачів. Логічно, що молоді економісти висувують серйозні претензії до знань, маючи можливості оцінити їх практичну корисність, так як інноваційна економіка вимагає фахівців нового рівня, з новими знаннями і практичними вміннями.

Все ж успіх у майбутній професії залежить від здатності адаптуватися до мінливого світу з його новими тенденціями. Свого часу Чарльз Дарвін

справедливо зауважив, що виживає не найсильніший з виду і не найрозумніший, а той, хто найбільше пристосований до змін. Якщо у минулому зміни відбувалися поступово, то зараз –непередбачувано. Адаптивність дозволяє виживати у нових обставинах і залишатися на висоті ієрархії. Для сучасних умов господарювання, щоб бути ефективним і залишатися у тренді, знадобляться фахівці, здатні змінюватися разом з часом, але при цьому залишаючись особистістю.

Майбутній успіх залежить від навичок комунікації і спостережливості. Економіка немислима без дистанційного спілкування, це веде до нового, більш витонченого стилю управління. Можливість навчатися, управляти і працювати з віддаленими колективами в цифрову економіку стане ще більш важлива. Студенти-економісти, освоюючи сьогодні роботу віртуальних інструментів, вже озброєні на випадок втілення ідеї віддаленої роботи, працюючи незалежними фахівцями у хмарному середовищі, позаштатними співробітниками, підрядниками та тимчасово зайнятими фахівцями далеко від господарств [1].

Зорієнтуватися у сучасному вирі професій, поповнити багаж актуальних знань та бути затребуваним фахівцем з економічних наук зараз дозволяють численні освітні проекти і курси, спеціальні подкасти у соціальних мережах про кар'єру, бізнес, продуктивність, економічну обізнаність та фінансову грамотність.

На які варто звернути увагу? Наприклад, подкаст-ток-шоу «Хто всі ці люди» про цікаві професії. У гості до автора подкасту Наталки Мазепи приходять і розповідають про свою роботу представники незвичайних професій – від директора зоопарку, викладача, маркетолога до сантехніка, генеалогині чи бровістки. Молодій людині, яка знаходиться на шляху вибору професії, буде цікаво дізнатися про перспективи творчої чи фінансової реалізації, почути про складні моменти у робочих буднях, чи, навпаки, про те, чим можна надихатися.

Подкаст «Засновники» – це розмови з проривними підприємцями, громадськими діячами та інноваторами, які впливають на сучасні ринки. Цікаві

питання ведення бізнесу в сучасних умовах, управління ціннісним бізнесом, ухвалення рішень розміщені на платформі Anchor.

Подолати проблеми з продуктивністю і розподілом свого часу допоможе проект «Я не встигаю». Також тут можна отримати навички роботи у команді, спільного виконання проектів, мотивації співробітників.

Навчальний тренінг з фінансової грамотності FinelessOn, що розроблений експертами в галузі фінансів під егідою Міністерства освіти і науки України, Проекту USAID «Трансформація фінансового сектору», Університету банківської справи, Національного банку України на основі матеріалів навчального посібника для учнів старших класів «Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?», буде корисним не лише для молоді, а й усім тим, хто повсякденно стикається з фінансовими питаннями.

Якщо ви – свідома людина і переймаєтеся проблемами економіки і навколишнього світу, подкаст «Антропоцешо» допоможе розібратися у питаннях прогресу та екології, економіки та поведінки людей, компанії, міста чи країни в цілому.

Для глибшого розуміння економічних питань, розкриття потенціалу економіста можна скористатися можливостями спеціальних онлайн-курсів на найбільшій платформі в Україні Prometheus, де завжди можна знайти популярні теми. Платформа пропонує варіанти індивідуальної і корпоративної освіти, яку забезпечують найкращі лектори, спеціалісти провідних компаній, представники міжнародних організацій та уряду України.

Для студентів економічної спеціальності ми пропонуємо скористатися авторськими курсами викладачів кафедри економічної теорії, фінансів і обліку, розроблені відповідно до навчальних програм спеціальності та розміщені на дистанційній платформі Moodle, а також приєднатися до он-лайн курсів оволодіння практичними навичками ведення бухгалтерського обліку на сучасному програмному забезпеченні. Розширити та набути компетенцій практика-економіста дозволить самонавчання на платформах дистанційного навчання «Сікорський», IsPro та ін.

Отже, якщо вас не лякають висока відповідальність, ви маєте високу інтелектуальну працездатність, розвинену логічну пам'ять, високу концентрацію, вміння працювати з великими обсягами інформації та грамотно викласти і довести власну точку зору, маєте активну життєву позицію, то можете взяти участь у конкурентній боротьбі за робоче місце економіста, або ж, володіючи спеціальними економічними знаннями, сміливо відкрити власний бізнес. Універсальність професії дозволяє знайти роботу в будь-якій сфері економіки.

Список використаних джерел:

1. Соляр В. В. Обґрунтування предметної області освітньої програми й міждисциплінарних зв'язків освітніх компонентів // Економіка, управління та право: освітньо-професійна траєкторія навчання: навч.-метод. посіб. для студентів галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спец. 051 «Економіка» / за ред. І. Ф. Прокопенка. – Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2020. – С. 10–43.